

Chov kráv a produkcia mlieka

Z hľadiska produkcie mlieka je krava jedinou kategóriu hovädzieho dobytku, ktorá produkuje mlieko. Produkcia mlieka začína po otelení, kedy jej mliečna žľaza začne intenzívne produkovať mlieko. Toto obdobie sa nazýva laktácia. Krava v období laktácie sa nazýva aj dojnica. Teľnosť je obdobie medzi oplodnením a pôrodom kravy.

Priemerná dospelá krava je asi 170 cm dlhá, 140 cm vysoká a váži 500 až 700 kg. (Býky sú o 100 až 300 kg ťažšie než kravy). Telo kravy tvorí: hlava, rohy, krk, chrbát, bedrá, brucho, panva (zadok), vemeno, chvost, hrudníkové končatiny a panvové končatiny.

Žalúdok a trávenie kravy

Jedna z najtypickejších vlastností dobytku je prežúvanie. Táto vlastnosť je tak významná, že celá skupina živočíchov, ktorej sa to týka, dostala pomenovanie prežúvavce. Dostatočné množstvo živín získava dobytok iba vtedy ak spasie veľké množstvo trávy. Všetky turovité zvieratá sa preto pasú čo najrýchlejšie a steblá tráv hltajú bez požitia. Takto zjedená tráva je však nestráviteľná. Spasenú trávu netrávia kravy hneď, iba ju najprv skladujú v žalúdku. Krava ale aj všetci prežúvavce majú k tomuto účelu prispôbený žalúdok. Žalúdok sa skladá zo 4 častí: bachor, kniha, čepiec a slez. Najväčší z nich je bachor. Dospelé zvieratá majú obsah bachora až 80-120 litrov. Bachor je zásobáreň nepožutej potravy. V bachore je obrovské množstvo mikroorganizmov, ktoré začínajú potravu rozkladať. Získavajú z nej živiny pre seba, ale súčasne tým pomáhajú krave trá-

viť nestráviteľnú celulózu. Až potom keď je krava v pokoji, putuje čiastočne rozložená potrava do druhého žalúdka, ktorý sa volá čepiec. Z čepca sa potrava vracia po malých sústach naspäť do papule zvierata, ktoré môže potravu poriadne prežúť. Krava trávi žraním 5-7 hodín denne a prežúva asi 10-13 hodín denne. Keď dobre požutú potravu zviera prehltnie, tá ide do tretieho žalúdka do knihy. V knihe sa nachádza veľké množstvo záhybov, ktoré sa nazývajú listy knihy. V knihe sa potrava rozdrobí a prechádza do posledného žalúdka do slezu, kde už na ňu pôsobia žalúdočné tráviace šťavy a potravu úplne rozložia na jednoduché látky, ktoré sa v črevách strebávajú priamo do krvného obehu.

Krava a jej telo

Zuby umožňujú krave zachytávať, trhať a drobiť potravu. Počas rastu sa tvoria najskôr mliečne zuby, ktorých je 20 a ktoré sa neskôr vymieňajú. Vo veku 4 rokov má hovädzí dobytok trvalý, úplný chrup. Dospelé zvieratá majú 32 zubov, ale ich zuby sú odlišné od ľudských zubov. Kravy nemajú predné horné zuby, majú len zhrubnuté d'asná. Majú 8 dolných predných rezákov a po 6 silných dolných a horných stoličiek po oboch stranách. Zuby kráv sa s ich pribúdajúcim vekom opotrebovávajú.

Rohy sa nachádzajú na hlave dobytku aj u kráv aj u býkov. Rohy kráv sú tenšie a dlhšie ako rohy býkov, ktoré sú hrubšie, kratšie a rovnejšie. Existuje však aj hovädzí dobytok bezrohý.

Hovädzí dobytok má na každej končatine po jednom páre prstov. Na koncoch prstov má dobytok útvary, pomocou ktorých je schopný chodiť bez ich poškodenia a tie sa nazývajú paznechty.

Koža pokrýva povrch tela a chráni telo zvierata pred poranením a nepriaznivými vplyvmi vonkajšieho prostredia. Zvieratá mliekového typu majú tenkú pružnú a jemnú kožu. Zvieratá mäsového typu majú hrubú a menej pružnú kožu. Srst dobytku je krátka a hrubá. Horské plemená majú hustejšiu a dlhšiu srst, kým nížinné plemená majú jemnejšiu a kratšiu srst.